

Ємчик Олександра

кандидат педагогічних наук, старший викладач,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Сучасна дитина виростає у світі, що кардинально різниться від того, у якому проходили дитячі роки її батьків. Зміни захоплюють навіть таку традиційну сферу, як ігри та іграшки. Стрімкий розвиток суспільства, потреба у негайних рішеннях також вимагає термінових розробок реальних методик впровадження інноваційних форм в педагогічний процес усіх закладів освіти, у тому числі дошкільної.

Розвиток індустрії електронних та комп'ютерних ігор ставить перед широкими колами науковців і практиків, що займаються проблемами, пов'язаними із навчанням та вихованням дітей, нові запитання, серед яких не останнє місце належить таким: 1) як впливають нові ігрові технології на розвиток дитини; 2) чи є діяльність дітей у кіберпросторі явищем, співвідносним з традиційним розумінням гри, особливо щодо дошкільного віку; 3) у чому полягає відмінність електронних та традиційних дидактичних матеріалів та засобів; 4) які зміни в емоційному стані сучасної дитини відбуваються під впливом інформаційних технологій?

Отже, вивчення та створення та використання електронного дидактичного матеріалу стрімко актуалізується в нових мінливих умовах існування і розвитку людства, що вимагає від підростаючого покоління оволодіння більш широким спектром компетентностей у першу чергу в інформаційно-математичній сфері.

Очевидним постає той факт, що обоє сторін освітнього процесу повинні володіти як мінімум елементарною інформаційною компетентністю. Відповідно до оновленого Базового компонента дошкільної освіти така компетентність дитини дошкільного віку називається цифровою включає «здатність

використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки. Проте ця складова загальної компетентності особистості дитини дошкільного віку включена у варіативний складник Стандарту дошкільної освіти, тобто не є обов'язковою для формування та підготовки особистості дитини до подальшого навчання та реального життя. Крім того, у формуванні та розвитку такої компетентності значна відповідальність покладена на батьків, котрі повинні забезпечити «відповідальне й помірне використання комп'ютера як сучасного засобу діяльності дитини дошкільного віку», «добір ігрових і пізнавальних програм», «ознайомлення дитини з можливостями використання цифрових технологій у повсякденному житті та дозвіллі», пояснення дитині правил поведінки та розуміння небезпек за умови порушення цих правил. Крім того, усі ці види роботи передбачено лише для дітей старшого дошкільного віку [2].

Проблемою у використанні інформаційних технологій в закладі дошкільної освіти також стає дотримання санітарних вимог, складених із врахуванням вікових особливостей розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Так, згідно з Наказом МОЗ України «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів» від 24.03.2016 № 234 «Заняття з використанням комп'ютерів дозволяється проводити для дітей старшого дошкільного віку два рази на тиждень (не більше одного разу протягом дня). Безперервна тривалість роботи з комп'ютером не повинна перевищувати 10 хвилин» [3].

Крім того робота із застосуванням цифрових технологій вихователями безпосередньо у середовищі групи закладу дошкільної освіти за цими вимогами може здійснюватись лише за погодженням із батьками не довше 15 хвилин. До таких технічних засобів належать інтерактивні дошки, мультимедійні проектори тощо. Можна припустити, що в якості засобу навчання дітей також може бути використаний планшетний комп'ютер. Проти і в роботі з ним потрібно врахувати рекомендації Міністерства охорони здоров'я щодо перегляду дітьми

розважальних відео-роликів та телепередач по тривалості – не більше 20-30 хвилин 1 раз на день.

Доцільність та ефективність застосування комп'ютерів та комп'ютерних ігрових програм в освітньому процесі закладів дошкільної освіти досліджували В. Бондаровська, Ю. Горвіц, К. Зворигіна, О. Кивлюк, О. Кореганова, Г. Лаврентьєва, Л. Леонова, Н. Полька, Л. Чайнова та ін.

Використання інформаційних технологій в процесі проведення різноманітних дидактичних ігор буде ефективним при дотриманні таких вимог: надання дитині максимальної свободи; націлення на обстеження предметів, об'єктів, людей, що з'являються на екрані персонального комп'ютера чи планшета; збагачення сенсорного досвіду відчуттів і сприймань дитини; насичення запланованої діяльності елементами несподіваності, варіативності, під час добору навчальних та ігрових програм; орієнтування на індивідуальний життєвий досвід дитини; можливість досліджувати, експериментувати тощо.

Використання інформаційних технологій закладом дошкільної освіти у роботі з дітьми дошкільного віку буде ефективним лише завдяки реалізації спеціальних організаційно-педагогічних умов: забезпечення змішаної форми організації освітнього процесу, котра передбачає поєднання реальної безпосередньої взаємодії вихователів закладу дошкільної освіти з дітьми із дистанційними технологіями; спеціально організоване освітнє інформаційне мережеве середовище закладу дошкільної освіти, забезпечене необхідними методичними матеріалами, електронними посібниками, електронними дидактичними іграми, рекомендаціями, розробленими відповідно до вимог освітнього процесу з дітьми дошкільного віку; врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, готовності до сприйняття знань, самостійного здійснення практичної та ігрової діяльності; матеріально-технічне забезпечення як педагогічного колективу закладу дошкільної освіти так і вихованців; залучення батьків до формування та розвитку цифрової компетентності та елементарної комп'ютерної грамотності, їх просвітницька діяльність та контроль за реалізацією в родині програмних завдань відповідно до віку дитини; професійна підготовка

вихователів закладів дошкільної освіти до використання технологій інформаційної освіти у роботі з дітьми дошкільного віку, яка передбачає також можливість для підвищення кваліфікації та удосконалення володінням таких технологій у процесі безпосередньої педагогічної діяльності, пов'язане з постійним технічним прогресом галузі цифрової та комп'ютерної техніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лазарович Н. Нові підходи до підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах переходу на дистанційне навчання. *Освітній простір України*. 2015. Вип. 5. С. 70-73.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021 р. № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>

3. Наказ МОЗ України «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів» від 24.03.2016 № 234. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>

4. Особливості мислення старших дошкільників / упоряд. Т. Б. Браїлко. Х. : Вид-во «Ранок», 2010. 160 с.

5. Чумак В. В. Особливості взаємодії учасників освітнього процесу в закладах вищої освіти при впровадженні технологій дистанційного навчання. *Технології розвитку інтелекту*. 2020. Т. 4, № 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tri_2020_4_1_3